

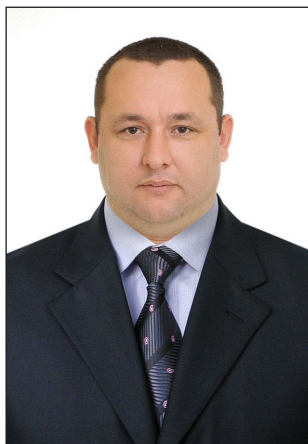
Смоляр О. А. Державний контроль у сфері місцевого самоврядування: особливості правового...

higher levels of integrated territorial cooperation to jointly address most or all local matters, however local communities united in an alliance should not lose their legal status.

Conclusions. *The inter-municipal cooperation relatively new direction of local government in Ukraine and therefore requires a broad coverage of positive practices and benefits of voluntary restrictions of their own local communities autonomy for improving the quality of life of citizens in the territory. Cooperation should be based on clear goals and desired by strengthening solidarity and partnership to achieve result.*

Key words: cooperation of local communities, inter-municipal cooperation, forms, parties, local government, joint body of management.

Надійшла до редколегії 23.04.2015 р.

Олександр Андрійович Смоляр,
суддя Черкаського районного суду Черкаської області,
здобувач кафедри державного будівництва
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Черкаси

УДК 342.9.35

ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті в систематизованому вигляді подається аналіз правового регулювання державного контролю у сфері місцевого самоврядування, досліджуються проблеми здійснення контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування, пропонуються напрямки удосконалення правового регулювання відносин у зазначеній сфері.

Ключові слова: державний контроль, суб'єкти державного контролю, місцеве самоврядування, посадові особи, публічна влада.

Реформування місцевого самоврядування є пріоритетним завданням на сучасному етапі розвитку української державності. Важливою складовою такої реформи є удосконалення системи контролю в сфері місцевого самоврядування, що зумовлює необхідність аналізу практики взаємовідносин

контролюючих органів державної влади і органів місцевого самоврядування. Науковці, характеризуючи стан справ у вказаній сфері, справедливо відзначають, що заклики до зміцнення та розширення прав місцевого самоврядування, забезпечення розвитку самодостатніх територіальних громад стало популярним політичним гаслом, яке фактично лише маскувало посилення в державі процесів централізації влади на всіх рівнях, розширення повноважень місцевих державних адміністрацій щодо контролю за функціонуванням місцевого самоврядування [5, с. 50].

Проблематиці державного контролю у сфері місцевого самоврядування присвячено окремі наукові роботи В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, П. М. Любченка [Див: 1-2; 4; 6], однак, з огляду на різноманітність аспектів цього напрямку дослідження, залишаються невирішеними чимало питань, від яких значною мірою залежить подальший процес підвищення демократичності й дієвості системи місцевого самоврядування.

Метою статті є аналіз взаємодії контролюючих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, дослідження проблем правового регулювання відносин у вказаній сфері, що дозволить формалізувати підходи до визначення функцій контролюючих суб'єктів, сприятиме оптимізації процедур та удосконаленню законодавства в цілому.

Контроль у сфері місцевого самоврядування можна класифікувати за різними критеріями: 1) за суб'єктами, які його здійснюють (контроль з боку органів державної влади, з боку громадських формувань, громадян); 2) за підконтрольними об'єктами (контроль за органами місцевого самоврядування, посадовими особами); 3) за рівнем контролю (відомчий, міжвідомчий та надвідомчий (позавідомчий контроль)); 4) за предметною сферою діяльності, яка підлягає контролю (освіта, охорона здоров'я, використання природних ресурсів, фінансів тощо); 5) за часом його проведення (попередній, поточний, остаточний); 6) за рівнем спеціалізації (загальний і спеціальний).

Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування може здійснюватися лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, і не повинен призводити до втручання органів державної влади чи їх посадових осіб у здійснення органами місцевого самоврядування наданих їм власних повноважень (ст. 20 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [3; 1997. – № 24. – Ст. 170]. Водночас, охопити всі види контролю в межах окремої статті досить складно, тому проаналізуємо основні контрольні повноваження у сфері місцевого самоврядування окремих державних органів, які відносяться до різних гілок влади.

В Основному Законі України прямо не закріплено контрольні повноваження Верховної Ради України у сфері місцевого самоврядування, однак це не означає, що парламент не веде в цьому напрямку діяльності. Для прикладу, приймаючи рішення про призначення позачергових виборів до органів місцевого самоврядування, парламент фактично виконує контрольну діяльність у сфері місцевого самоврядування.

Комітети Верховної Ради України здійснюють контрольні функції, в тому числі й у сфері місцевого самоврядування. Відповідно до Закону України «Про комітети Верховної Ради України» [3; 1995. – № 19. – Ст. 134] комітети мають право на отримання від органів місцевого самоврядування інформації з питань, що належать до предметів їх відання (ст. 17), здійснюють аналіз практики застосування органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами Конституції та законів України, аналіз відповідності закону прийнятих ними підзаконних нормативно-правових актів, своєчасності їх прийняття. За наслідками такого аналізу комітет вносить органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам рекомендації щодо приведення у відповідність із законом підзаконного нормативно-правового акта, які підлягають обов'язковому розгляду (ст. 24). За несвоєчасний розгляд рекомендацій комітетів та несвоєчасне повідомлення їм про вжиті заходи посадові особи органів місцевого самоврядування несуть відповідальність у встановленому законом порядку (ч. 2 ст. 57).

Згідно з ч. 5 ст. 50 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» у рекомендаціях комітетів щодо контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб зазначаються: 1) положення законодавчих актів України, які були порушені або неналежно виконані відповідним органом чи посадовою, службовою особою, із зазначенням фактів, які це підтверджують; 2) сформульована позитивна чи негативна оцінка роботи органу місцевого самоврядування чи посадової, службової особи; 3) заходи, які необхідно здійснити для усунення виявлених комітетом порушень законодавчих актів, пропозиції щодо притягнення винних осіб до відповідальності за зазначені порушення.

Відповідно до ст. 86 Конституції України народний депутат України має право на сесії Верховної Ради України звернутися із запитом до органів місцевого самоврядування. Депутатський запит – це вимога народного депутата, народних депутатів чи комітету Верховної Ради України, яка заявляється на сесії Верховної Ради України до органів місцевого самоврядування, дати офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції. Народний депутат має право брати безпосередньо участь у розгляді внесеного ним запиту керівником органу місцевого самоврядування. За період з 12 грудня 2012 р. по 27 листопада 2014 р. народні депутати України VII скликання направили органам місцевого самоврядування 138 депутатських запитів, з яких більше третини було адресовано Київській міській державній адміністрації. Це свідчить, що переважна більшість народних депутатів за два роки своєї роботи жодного разу не скористалися такою формою контролю за діяльність органів місцевого самоврядування, як депутатський запит.

Народний депутат має право на депутатське звернення до органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб з питань, пов'язаних з депутатською діяльністю, і участь у розгляді порушених ним питань (ст. 16 Закону України «Про статус народного депутата України») [3; 1993. – № 3. – Ст. 17]. Депутатське звернення – викладена в письмовій формі пропозиція народ-

ного депутата, звернена до органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб здійснити певні дії, дати офіційне роз'яснення чи викласти позицію з питань, віднесених до їх компетенції. Облік кількості депутатських звернень до органів та посадових осіб місцевого самоврядування апаратом парламенту не ведеться, тому зробити загальні висновки щодо ефективності такого виду контролю досить складно.

Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захист прав кожного на території України і в межах її юрисдикції на постійній основі здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Згідно зі ст. 13 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [3; 1998. – № 20. – Ст. 99] Уповноважений має право: а) невідкладного прийому керівниками органів місцевого самоврядування; б) безперешкодно відвідувати органи місцевого самоврядування, бути присутнім на їх засіданнях; в) на ознайомлення з документами, у тому числі тими, що містять інформацію з обмеженим доступом, та отримання їх копій в органах місцевого самоврядування; г) вимагати від посадових і службових осіб органів місцевого самоврядування сприяння проведенню перевірок діяльності підконтрольних і підпорядкованих їм підприємств, установ, організацій, виділення спеціалістів для участі у проведенні перевірок, експертиз і надання відповідних висновків.

У щорічній доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина зазначається, що в 2013 р. на органи місцевого самоврядування надійшло 1324 скарги, що становить 4,9 % від загальної кількості скарг на органи влади та інші установи [8, с. 543]. При цьому зазначається, що подань Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до органів місцевого самоврядування в 2013 р. направлено лише 4, водночас інших актів реагування 448 [8, с. 547-548]. Враховуючи, що подання Уповноваженого є основним актом реагування на порушення прав людини, незначна кількість подань може свідчити про недостатній рівень уваги Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

Закон України «Про Рахункову палату» [3; 1996. – № 43. – Ст. 212] встановлює, що Рахункова палата має право контролювати органи місцевого самоврядування, підприємства у тій частині їх діяльності, яка стосується використання коштів Державного бюджету України (ч. 2 ст. 16); на запити Рахункової палати в процесі здійснення нею своїх функцій органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані надавати інформацію, що стосується об'єктів контролю та є необхідною для здійснення перевірки, ревізії та обслідування (ч. 1 ст. 18). Бюджетний кодекс України до повноважень Рахункової палати відносить здійснення контролю за використанням коштів місцевих бюджетів у частині трансфертів, що надаються з державного бюджету (ст. 110) [3; 2010. – № 50-51. – Ст. 572].

Серед органів державної влади найбільше контрольних повноважень у сфері місцевого самоврядування мають органи виконавчої влади. Відповідно до ст. 143 Конституції України органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними повноважень органів виконавчої влади підконтрольні відповідним органам виконавчої влади. Це положення отримало своє подальше нормативне закріплення в законах України «Про Кабінет Міністрів України», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування в Україні».

Відповідно до Закону України «Про Кабінет Міністрів України» у сферах правової політики, законності, забезпечення прав і свобод людини та громадянина Кабінет Міністрів України здійснює контроль за додержанням законодавства органами місцевого самоврядування з питань виконання ними делегованих повноважень органів виконавчої влади (ст. 20) і відповідно до Конституції та законів України забезпечує здійснення контролю за виконанням органами місцевого самоврядування наданих їм повноважень органів виконавчої влади (ч. 5 ст. 39). Контрольна діяльність уряду регулюється також галузевим законодавством. Для прикладу, здійснюючи контрольні функції в бюджетній сфері, Кабінет Міністрів України має право протягом місяця з дня набрання чинності рішенням про обласний бюджет, бюджет міста Києва звернутися до суду з одночасним клопотанням про невідкладне зупинення дії рішення про відповідний місцевий бюджет до закінчення судового розгляду справи (ч. 1 ст. 122 Бюджетного кодексу України).

Контрольні повноваження у сфері місцевого самоврядування здійснюють центральні органи виконавчої влади, їх обсяг, межі та спосіб реалізації обов'язково мають бути передбачені Конституцією та законами України.

Контроль, який здійснюється цими органами, носить, як правило, галузевий характер. Серед видів галузевого контролю можна назвати бюджетно-фінансовий, екологічний, архітектурний, санітарно-епідеміологічний, за охороною праці, антимонопольний, ветеринарний, захист прав споживачів, за цінами, енергозбереження, пожежний, земельний, за якістю лікарських засобів тощо.

Одна з основних підконтрольних сфер у місцевому самоврядуванні – бюджетно-фінансова, в ній, напевно, найбільше контролюючих органів. Бюджетний кодекс України до суб'єктів контролю у сфері місцевого самоврядування відносить Міністерство фінансів України та місцеві фінансові органи, які здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства на кожній стадії бюджетного процесу щодо місцевих бюджетів (ст. 111). Центральним органом виконавчої влади, який має досить значні контрольні повноваження у сфері місцевого самоврядування є Державна казначейська служба України (Казначейство України). Згідно зі ст. 112 Бюджетного кодексу України вона здійснює контроль за: 1) веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат місцевих бюджетів, крім випадків, передбачених цим Кодексом, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності; 2) бюджетними повноваженнями при зарахуванні надходжень

бюджету; 3) відповідністю кошторисів розпорядників бюджетних коштів показникам розпису бюджету; 4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); 5) відповідністю платежів взятим бюджетним зобов'язанням та відповідним бюджетним асигнуванням.

Фінансовий контроль у сфері місцевого самоврядування здійснює також Державна фінансова інспекція України. До повноважень органів державного фінансового контролю належить здійснення контролю за: 1) цільовим та ефективним використанням коштів державного бюджету та місцевих бюджетів (включаючи проведення державного фінансового аудита); 2) цільовим використанням і своєчасним поверненням кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії; 3) достовірністю визначення потреби в бюджетних коштах при складанні планових бюджетних показників; 4) відповідністю взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів відповідним бюджетним асигнуванням, паспорту бюджетної програми (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі); 5) веденням бухгалтерського обліку, а також складанням фінансової і бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету; 6) станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудита у розпорядників бюджетних коштів (ч. 1 ст. 113 Бюджетного кодексу України). Правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні, завдання, функції, права і обов'язки уповноважених органів визначаються Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [3; 1993. – № 13. – Ст. 110].

Державна служба України з питань праці реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, їх компетенція поширюється, зокрема, і на органи місцевого самоврядування. Згідно зі ст. 39 Закону України «Про охорону праці» посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, мають право: а) видавати в установленому порядку роботодавцям, керівникам та іншим посадовим особам юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, органам місцевого самоврядування обов'язкові для виконання приписи (розпорядження) про усунення порушень і недоліків в галузі охорони праці, охорони надр, безпечної експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки; б) притягати до адміністративної відповідальності працівників, винних у порушенні законодавства про охорону праці; в) надсилати роботодавцям подання про невідповідність окремих посадових осіб займаній посаді, передавати матеріали відповідним органам для притягнення цих осіб до відповідальності згідно із законом [3; 1992. – № 49. – Ст. 668].

Органи державної влади здійснюють контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування в природоохоронній сфері. Закон України «Про відходи» визначає компетенцію центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері поводження з відходами. Зокрема, відповідний державний нагляд (контроль) здійснюється за виконанням органами місцевого самоврядування делегованих їм повноважень органів виконавчої влади (ст. 23-2) [3; 1998. – № 36-37. – Ст. 242].

Згідно з ч. 1 ст. 14-2 Земельного кодексу України до компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у галузі земельних відносин, належить здійснення державного контролю за додержанням органами місцевого самоврядування вимог законодавства про використання та охорону земель щодо: а) виконання екологічних вимог при наданні у власність і користування, в тому числі в оренду, земельних ділянок; б) здійснення заходів щодо запобігання забрудненню земель хімічними і радіоактивними речовинами, відходами, стічними водами; в) додержання режиму використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення; г) додержання екологічних нормативів з питань використання та охорони земель; д) установа та використання водоохоронних зон і прибережних захисних смуг, а також додержання режиму використання їх територій [3; 2002. – № 3-4. – Ст. 27].

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про охорону атмосферного повітря» [3; 1992. – № 50. – Ст. 678] контроль у галузі охорони атмосферного повітря здійснюється з метою забезпечення дотримання вимог законодавства про охорону атмосферного повітря місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, посадовими особами цих органів. Державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а на території Автономної Республіки Крим – органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів, а також іншими органами виконавчої влади (ч. 1 ст. 28 Закону України «Про охорону атмосферного повітря»).

Закон України «Про захист економічної конкуренції» зобов'язує органи місцевого самоврядування сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію. Їх діяльність у вказаній сфері контролюють органи Антимонопольного комітету України, вони мають право надавати рекомендації органам місцевого самоврядування стосовно припинення дій, які містять ознаки пору-

шення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, – щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень. Рекомендації підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані, про результати їх розгляду повідомляється у десятиденний строк з дня отримання рекомендацій, якщо органами Антимонопольного комітету України не продовжено цей строк (ст. 46).

Органи Антимонопольного комітету України за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції приймають рішення, в тому числі про: а) визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції; б) припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції; в) зобов'язання органу місцевого самоврядування скасувати або змінити прийняте ним рішення чи розірвати угоди, визнані антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (ст. 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

Центральна виборча комісія контролює діяльність органів місцевого самоврядування щодо забезпечення виборчих комісій приміщеннями, транспортом, зв'язком, іншими засобами матеріально-технічного забезпечення виборів (п. 16 ч. 1 ст. 19 Закон України «Про Центральну виборчу комісію») [3; 2004. – № 36. – Ст. 448].

Відповідно до ч. 5 ст. 37 Закону України «Про державну таємницю» [3; 1994. – № 16. – Ст. 93] Служба безпеки України має право контролювати стан охорони державної таємниці в усіх органах місцевого самоврядування, висновки Служби безпеки України, викладені в актах офіційних перевірок за результатами контролю стану охорони державної таємниці, є обов'язковими для виконання посадовими особами.

Отже, в Україні функціонує складна система органів державного контролю, які мають різну організаційну форму та правове становище у системі державної влади. Залежно від місця та ролі контролюючих суб'єктів у системі публічної влади контроль у сфері місцевого самоврядування можна поділити на загальний (його здійснює Кабінет Міністрів України) та спеціальний (галузевий), який здійснюється переважною більшістю органів державної влади. Разом з тим, залишається відкритим питання про ефективність та результативність державного контролю у сфері місцевого самоврядування. Науковці пропонують оцінювати ефективність контролю у системі місцевого самоврядування за такими показниками: а) реальна та соціально корисна управлінська мета; б) витрати ресурсів та управлінської енергії; в) строк досягнення мети; г) обставини внутрішнього та зовнішнього характеру [7, с. 11]. Подальші наші дослідження будуть присвячені саме аналізу ефективності функціонування контролюючих органів у сфері місцевого самоврядування. Адже це має велике значення для забезпечення ефективної реалізації функцій місцевого

самоврядування та належного виконання покладених на них повноважень; максимального врахування державних та місцевих інтересів, захисту законних прав та інтересів територіальних громад при вирішенні різноманітних питань місцевого самоврядування; стимулювання виконання органами та посадовими особами місцевого самоврядування прийнятих на себе майнових та інших зобов'язань перед юридичними та фізичними особами; дотримання законності у діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Список літератури:

1. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. – Т. 1: Загальна частина / [ред. кол. : В. Б. Авер'янов (голова) та ін.]. – К. : Юрид. думка, 2004. – 584 с.
2. Адміністративне право : підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Х. : Право, 2012. – 656 с.
3. Відомості Верховної Ради України.
4. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні : монографія / В. М. Гаращук. – Х. : Фоліо, 2002. – 176 с.
5. Дробуш І. Децентралізація та субсидіарність як необхідні умови реалізації соціальних прав територіальних громад на місцевому рівні / І. Дробуш // Національний юридический журнал теория и практика. – 2014. – № 3 – С. 50–55.
6. Любченко П. М. Адміністративний нагляд і контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування: проблеми правового регулювання / П. М. Любченко // Прокуратура. Людина. Держава. – 2004. – № 11. – С. 56–62.
7. Скопич О. Д. Контроль у системі місцевого самоврядування України / О. Д. Скопич : автореф. дис. ... канд. держ. упр. – К. : Рада по вивченню продуктивних сил України НАНУ, 2010. – 20 с.
8. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина. – К., 2014. – 552 с.

Смоляр А. А. Государственный контроль в сфере местного самоуправления: особенности правового регулирования.

В статье проведен системный анализ правового регулирования государственного контроля в сфере местного самоуправления, исследуются проблемы осуществления контроля за деятельностью органов и должностных лиц местного самоуправления, предлагаются направления совершенствования правового регулирования отношений в данной сфере.

Ключевые слова: государственный контроль, субъекты государственного контроля, местное самоуправление, должностные лица, публичная власть.

Smolar O. A. State control in local government: specifics of legal regulation.

Problem Setting. *In an article in a systematic form analyzed legal regulation of state control in local government, interaction of state and local governments controlling bodies.*

Analysis of the recent researches and publications. *Control in local government can be classified according to different criteria: 1) subjects who carry it (control by the public authorities, community formations, citizens); 2) controlled objects (control of local authorities, officials); 3) level of control (departmental, interdepartmental and extra-departmental control); 4) subjects of area for controlling (education, health, natural resources, finance, etc.); 5) control execution by period of time (previous, current, final); 6) level of specialization (general and special).*

Paper objective. *Control activities in local government carries by Verkhovna Rada of Ukraine, parliamentary committees, member of Parliament. During the period from 12 December 2012 by 27 Novem-*

ber 2014 Ukrainian members of Parliament VII convocation sent to local governments 138 parliamentary inquiries, over a third of which were addressed to Kyiv City State Administration. This shows that the majority of deputies never took advantage of this form of control over the activities of local government as a parliamentary inquiry after two years.

In the annual report of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights on the human rights and freedoms states that in 2013 local governments received 1324 complaints, representing 4.9% of the total number of complaints to the authorities and other agencies. This indicates that only 4 submissions Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights to local self-government in 2013 at the same time, other acts reaction 448. Taking into consideration that Commissioner's application is a major act of responding to human rights violations, a small number of submissions may indicate an insufficient level of attention of the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights to monitoring activities of local governments.

Paper main body. Controlling authority in local government carry out by central government. The control exercised by these authorities is generally sectoral. Among the types of industry control can be called on budget and finance, environmental, architectural, sanitary-epidemiological, safety, competition, veterinary, consumer protection, the prices, energy, fire-prevention, land, quality of medicines and so on.

Conclusions. Based on researched problems about controlling activities of agencies and local government officials author proposed directions of improvement of legal regulation of relations in this area.

Key words: state control, state control subjects, local government, officials, public authorities.

Надійшла до редколегії 23.04.2015 р.

Олена Володимирівна Члевик,
аспірант кафедри конституційного
права України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

УДК 342.1

ПРАВОВІ ПРОЦЕДУРИ ЯК ЗАСОБИ ГАРАНТУВАННЯ СВОБОДИ

У статті визначено поняття правових процедур, порядок їх встановлення та значення для реалізації свободи. Досліджено наслідки, до яких призводить відсутність таких процедур. Проаналізовано наслідки встановлення надмірної кількості правових процедур.

Ключові слова: свобода, правові процедури, належне виконання правових процедур, відповідальність за невиконання правових процедур, бюрократизм.